

Lønnsutvikling for ansatte i yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren, 2004– 2022

Tillegg til ISF-rapport 2023:10

Kari Vea Salvanes

Institutt for samfunnsforskning

Notat 2024:17

© Institutt for samfunnsforskning
Notat 2024:17

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo

ISBN (digital): 978-82-7763-835-5
ISSN (digital): 2704-1891

www.samfunnsforskning.no

Innhold

Forord	4
1 Lønnsutvikling for ansatte i yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren	5
Lønnsforskjellen mellom mastergradsutdannede ABM og andre grupper høyt utdannede	6
Lønnsforskjellen mellom mastergradsutdannede ABM og andre yrkesgrupper.....	7
Lønnsforskjellen mellom ABM i statlig og ikke-statlig sektor	9
Vedlegg: Tabeller	11
Litteratur	16

Forord

Notatet er en tilleggsbestilling til ISF-rapport 2023:10, «Lønns- og karriereutvikling blant høyt utdannede i Norge, 2015–2022». I notatet studerer vi lønnsutviklingen til ansatte i yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren i perioden 2004–2022 sammenlignet med andre yrkesgrupper. Notatet oppsummerer funnene. Data og metode er beskrevet i hovedrapporten.

1 Lønnsutvikling for ansatte i yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren

Formålet med notatet er å supplere ISF-rapport 2023:10 med analyser av ABM-gruppen (arkiv, bibliotek og museum). Dette innebærer å studere lønnsutviklingen blant ansatte i ABM, identifisert med samme yrkeskoder som i ISF-rapport 2023:10 (se tabell A.4 i hovedrapporten), og sammenligne denne gruppen med andre grupper i det norske arbeidsmarkedet. ABM-gruppen sammenlignes med andre grupper høyt utdannede samt industrifunksjonærer, industriarbeidere og lavt utdannede i offentlig sektor. Videre sammenligner vi ulike grupper ABM med hverandre, ut fra utdanningsnivå og sektortilhørighet (statlig vs. ikke-statlig sektor).

For analysene er gruppene delt inn slik:

1. *Yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren (ABM)* omfatter ansatte i næringen «drift av biblioteker, arkiver og museer og annen kulturvirksomhet» som arbeider som arkivarer og konservatorer, universitetsbibliotekarer, bibliotekarer, bibliotek- og arkivmedarbeidere eller arkeologer. Se vedleggstabell A7 for en fullstendig oversikt over hvilke yrkeskoder som inngår. Vi skiller mellom høyere utdanning I (cand.mag./bachelor) og høyere utdanning II (mastergrad eller høyere), samt om de jobber i statlig eller ikke-statlig sektor.
2. *Vitenskapelig ansatte i staten* omfatter ansatte i undervisnings- og forskerstillinger i staten, inkludert ansatte ved statlige forskningsinstitutter, universiteter og statlige høyskoler.
3. *Vitenskapelig ansatte i privat sektor* omfatter privat ansatte i forskning og utvikling (FoU), vitenskapelig ansatte ved private forskningsinstitutter og ansatte i undervisning- og forskerstillinger ved private høyskoler.
4. *Høyt utdannede i offentlig sektor* omfatter høyt utdannede (mastergrad eller høyere) ansatte i stat eller kommune, men som ikke er vitenskapelig ansatte eller undervisere på universitets- og høyskolenivå.
5. *Høyt utdannede i privat sektor* omfatter høyt utdannede (mastergrad eller høyere) ansatte i privat sektor som ikke er vitenskapelig ansatte.
6. *Industrifunksjonærer* omfatter ansatte som utfører kontorarbeid som normalt krever kompetanse tilsvarende høyere utdanning i industribedrifter.
7. *Industriarbeidere* omfatter ansatte som arbeider i produksjonen i industribedrifter.
8. *Lavt utdannede i offentlig sektor* omfatter ansatte som maksimalt har videregående utdanning som høyeste fullførte utdanning, og som arbeider i offentlig sektor (staten, kommune eller fylkeskommunen).

Merk at ABM-gruppen i utgangspunktet er en undergruppe av høyt utdannede i offentlig sektor. Det betyr at vi sammenligner ABM-gruppen med høyt utdannede i offentlig sektor som ikke inngår i ABM-gruppen.

Alle figurene presenterer forskjellen i timelønn etter at vi har kontrollert for sammensetningsforskjeller, såkalte «korrigerte» forskjeller.¹ Vi korrigerer for sammensetningsforskjeller i ansiennitet, yrkeserfaring, landsdel, kjønn og minoritetsbakgrunn. Enkelte av yrkesgruppene som vi sammenligner her, har per definisjon svært ulikt utdanningsnivå. For eksempel har industriarbeidere i snitt lavere utdanning enn vitenskapelig ansatte. I analysene kontrollerer vi ikke for disse forskjellene i utdanning siden det nettopp er forskjellen i kompetanse mellom gruppene som skiller dem, og vi i all hovedsak ønsker å undersøke utviklingen over tid.

Vi gjør tre typer sammenligninger (regresjoner) i dette notatet og viser resultatene i tre ulike figurer. Først studerer vi lønnsforskjellen mellom mastergradsutdannede ansatte i ABM og andre grupper høyt utdannede. Denne sammenligningen vises i figur 1. I figur 2 viser vi resultatet av sammenligningen mellom mastergradsutdannede ansatte i ABM og andre yrkesgrupper (industrifunksjonærer, lavt utdannede i offentlig sektor og industriarbeidere). Figur 3 viser resultatene av en sammenligning av ulike grupper i ABM – statlig vs. ikke-statlig sektor.

Som beskrevet i kapittel 2 i hovedrapporten er det et brudd i dataene i 2015. Derfor utelater vi 2015-årgangen fra alle figurene. Dette er for å markere at man ikke kan direkte sammenligne forskjeller i perioden før 2015 med perioden 2016–2022.

Lønnsforskjellen mellom mastergradsutdannede ABM-ansatte og andre grupper høyt utdannede

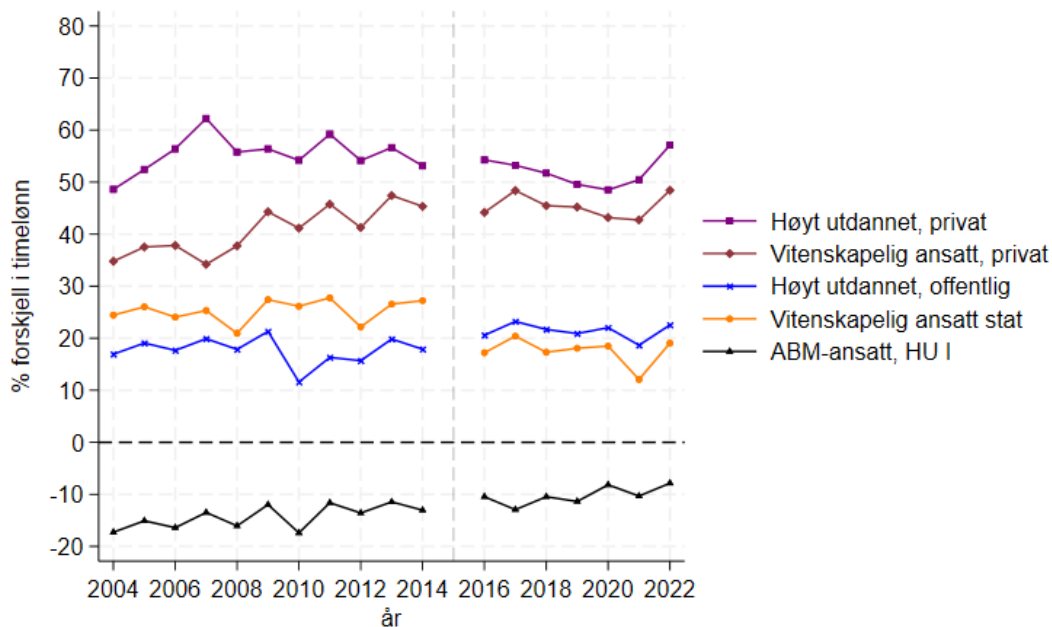
Figur 1 viser den prosentvise forskjellen i timelønn mellom ansatte i yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren med mastergradsutdanning (mastergrad eller høyere) og andre grupper med høyere utdanning. Fra figuren ser vi at ansatte i ABM med mastergradsutdanning har lavere lønn enn omtrent alle de andre gruppene høyt utdannede, med unntak av ABM-ansatte som har en bachelorgrad eller tilsvarende. Høyt utdannede i privat sektor har en timelønn som ligger mellom 49 og 62 prosent høyere enn timelønnen til mastergradsutdannede i ABM-gruppen i denne perioden. Vitenskapelig ansatte i privat sektor ligger mellom 34 til 48 prosent høyere, vitenskapelig ansatte i staten ligger mellom 12 og 28 prosent høyere, mens høyt utdannede i offentlig sektor ligger mellom 12 og 23 prosent høyere. ABM-gruppen med

¹ Dette er beregnet ved å benytte regresjonsanalyser til å kontrollere for forskjeller mellom yrkesgrupper i andre relevante kjennetegn som påvirker lønnen, og som samvarierer med de variablene vi ønsker å studere betydningen av. Regresjonsmodellene er beskrevet i detalj i appendiks A2 i ISF-rapport 2023:10.

cand.mag./bachelor har en timelønn som ligger mellom 8 og 17 prosent lavere enn timelønnen til ansatte i ABM-gruppen med mastergradsutdanning.

Forskjellen i timelønn varierer en del over tid i perioden før 2015. I perioden 2016 til 2021 ser vi en tendens til at timelønnsforskjellene blir mindre mellom mastergradsutdannede i ABM-gruppen og vitenskapelig ansatte i staten og privat sektor og høyt utdannede i privat og offentlig sektor. Imidlertid økte forskjellen igjen fra 2021 til 2022. I perioden 2016 til 2022 ser vi en reduksjon i lønnsforskjellen mellom mastergradsutdannede i ABM-gruppen og de med cand.mag./bachelor.

Figur 1: Prosentvis forskjell i gjennomsnittlig timelønn hvert år mellom mastergradsutdannede ABM-ansatte og ulike grupper høyt utdannede, korrigert

Note: Sammenligningene er beregnet ut fra lønn som er konsumprisindeksert og korrigert for sammensetningseffekter. De nøyaktige prosentforskjellene per gruppe per år er oppgitt i vedleggstabell A4.

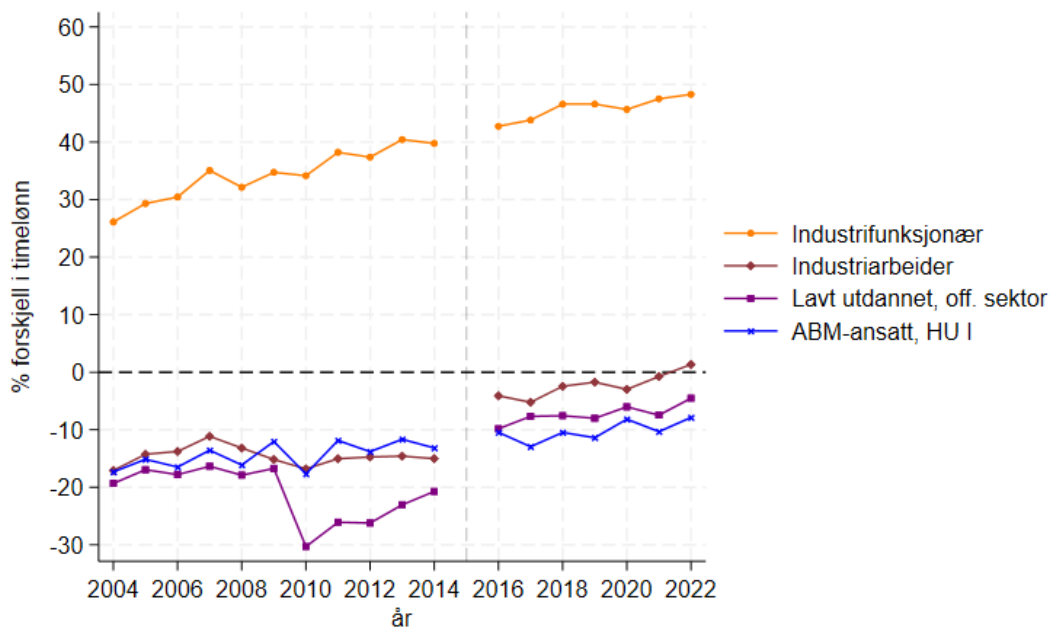
Lønnsforskjellen mellom mastergradsutdannede ABM-ansatte og andre yrkesgrupper

Figur 2 viser den prosentvise forskjellen i timelønn mellom ansatte i yrker i arkiv-, bibliotek- og museumssektoren med mastergradsutdanning (mastergrad eller høyere) og industrifunksjonærer, industriarbeidere og lavt utdannede i offentlig sektor.

Industrifunksjonærer ligger mellom 26 og 48 prosent over timelønnen til mastergradsutdannede i ABM-gruppen, og forskjellen i timelønn blir klart større over tid – både i perioden før 2015 og i perioden fra 2016 til 2022. Når vi sammenligner mastergradsutdannede i ABM-gruppen med industriarbeidere, svinger den prosentvise forskjellen noe i perioden før 2015. I perioden 2016 til 2022 er det imidlertid en klar tendens til at timelønnsforskjellen blir mindre. I 2015 hadde industriarbeidere en timelønn som lå 4 prosent lavere, mens i 2022 lå timelønnen 1 prosent høyere enn gjennomsnittslønnen til ABM-gruppen med mastergradsutdanning.

Basert på figur 2 ser vi også at lavt utdannede i offentlig sektor har en timelønn som ligger betydelig under ABM-gruppen med mastergradsutdanning i perioden før 2015, og forskjellen svinger en del. I perioden 2016 til 2022 er det en klar tendens til at forskjellen reduseres: I 2016 hadde lavt utdannede i offentlig sektor en timelønn som lå 10 prosent under timelønnen til mastergradsutdannede i ABM-gruppen, mens i 2022 lå timelønnen 5 prosent lavere.

Figur 2: Prosentvis forskjell i gjennomsnittlig timelønn hvert år mellom mastergradsutdannede ABM-ansatte og industriarbeidere, industrifunksjonærer og lavt utdannede i offentlig sektor, korrigert

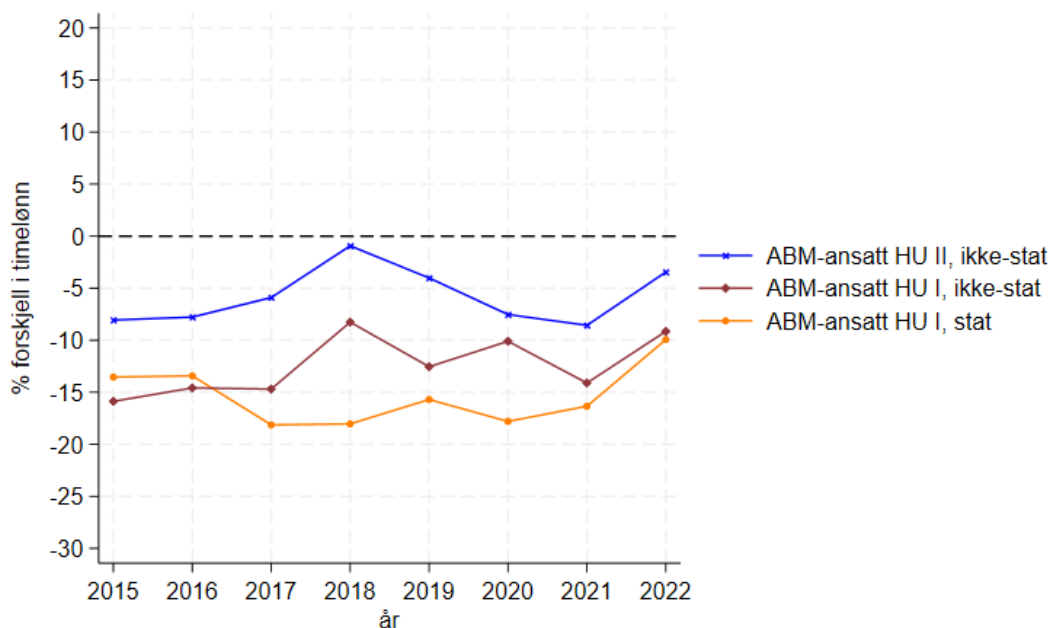
Note: Sammenligningene er beregnet ut fra lønn som er konsumprisindeksert og korrigert for sammensetningseffekter. De nøyaktige prosentforskjellene per gruppe per år er oppgitt i vedleggstabell A5.

Lønnsforskjellen mellom ABM-ansatte i statlig og ikke-statlig sektor

Figur 3 viser den prosentvise forskjellen i gjennomsnittlig timelønn mellom mastergradsutdannede i ABM-gruppen i statlig sektor og ansatte i ABM-gruppen med cand.mag./bachelor i statlig sektor, ABM-gruppen med cand.mag./bachelor i privat sektor og ABM-gruppen med mastergrad i privat sektor. Figuren viser kun utviklingen i perioden 2015 til 2022 ettersom tallgrunnet er for lite for enkelte av ABM-gruppene i perioden før 2015.

Fra figuren ser vi at mastergradsutdannede i ABM-gruppen som jobber i statlig sektor, har en timelønn som ligger høyere enn timelønnen til alle de andre ABM-gruppene. Dette gjelder gjennomgående i perioden. Imidlertid svinger forskjellen en del i perioden, og timelønnsforskjellen blir klart mindre fra 2021 til 2022. I 2021 hadde ansatte i ABM-gruppen med mastergradsutdanning som jobbet i ikke-statlig sektor, en timelønn som lå 9 prosent lavere enn timelønnen til tilsvarende gruppe i statlig sektor, mens i 2022 var den 3 prosent lavere. I 2021 hadde ABM-ansatte med cand.mag./bachelor i statlig sektor en timelønn som lå 16 prosent lavere enn lønnen til ansatte i ABM-gruppen i statlig sektor med mastergradsutdanning, mens i 2022 var denne forskjellen redusert til 10 prosent. I 2021 hadde ABM-ansatte med cand.mag./bachelor i ikke-statlig sektor en timelønn som lå 14 prosent under ansatte i ABM-gruppen i statlig sektor med mastergradsutdanning, mens i 2022 var denne forskjellen redusert til 9 prosent.

Figur 3: Prosentvis forskjell i gjennomsnittlig timelønn hvert år mellom mastergradsutdannede ABM-ansatte i statlig sektor og ulike grupper ABM-ansatte, korrigert

Note: Sammenligningene er beregnet ut fra lønn som er konsumprisindeksert og korrigert for sammensetningseffekter. Den nøyaktige prosentforskjellen per gruppe per år er oppgitt i vedleggstabell A5.

Vedlegg: Tabeller

Tabell A1: Antall observasjoner per år i de ulike gruppene, figur 1

	Vitenskapelig ansatt, stat	Vitenskapelig ansatt, privat	Høyt utdannet, privat	Høyt utdannet, offentlig	ABM-ansatt, HU I	ABM-ansatt, HU II
2004	9 061	2 048	33 840	23 017	397	171
2005	9 336	2 236	35 717	24 387	399	189
2006	9 880	2 295	39 824	24 235	440	199
2007	10 326	2 495	43 034	25 241	481	214
2008	10 740	2 800	47 405	26 676	510	205
2009	10 972	2 865	51 551	29 009	512	220
2010	13 916	3 914	59 521	37 981	628	289
2011	14 235	4 015	64 726	40 150	623	308
2012	14 714	4 221	71 156	42 632	669	349
2013	15 325	4 325	77 927	44 916	653	366
2014	15 889	4 415	83 401	48 331	648	402
2015	14 855	4 178	93 215	56 620	761	527
2016	14 969	4 160	98 549	60 172	756	552
2017	15 798	4 316	106 159	64 581	812	604
2018	16 736	4 613	116 503	69 943	827	636
2019	17 909	4 863	130 891	76 384	871	670
2020	18 929	5 143	145 216	84 601	876	693
2021	19 964	5 549	160 935	94 664	923	758
2022	19 774	5 818	165 316	96 852	968	896
Total	273 328	74 269	1 624 886	970 392	12 754	8 248

Tabell A2: Antall observasjoner per år i de ulike gruppene, figur 2

	Industrifunksjonær	Industriarbeider	Lavt utdannet, off. sektor	ABM-ansatt, HU I	ABM-ansatt, HU II
2004	42 972	86 045	102 407	397	171
2005	45 355	87 080	103 062	399	189
2006	47 177	85 868	97 586	440	199
2007	49 602	86 549	96 741	481	214
2008	52 555	88 548	93 781	510	205
2009	47 741	82 649	99 537	512	220
2010	48 734	85 445	135 935	628	289
2011	50 597	85 279	133 989	623	308
2012	52 734	84 063	133 533	669	349
2013	55 404	83 757	133 199	653	366
2014	57 177	83 096	133 546	648	402
2015	61 266	72 621	133 810	761	527
2016	59 267	74 380	132 794	756	552
2017	57 203	78 778	133 067	812	604
2018	58 066	80 523	134 443	827	636
2019	60 666	82 902	136 437	871	670
2020	62 263	84 346	138 562	876	693
2021	63 763	86 147	142 939	923	758
2022	64 954	86 173	144 116	968	896
Total	1 037 496	1 584 249	2 359 484	12 754	8 248

Tabell A3: Antall observasjoner per år i de ulike gruppene, figur 3

	ABM-ansatt, HU I, stat	ABM-ansatt, HU I, ikke-stat	ABM-ansatt, HU II, stat	ABM-ansatt, HU II, ikke-stat
2004	101	296	43	128
2005	99	300	40	149
2006	96	344	39	160
2007	67	414	29	185
2008	63	447	19	186
2009	62	450	19	201
2010	85	543	40	249
2011	86	537	41	267
2012	97	572	67	282
2013	83	570	43	323
2014	103	545	112	290
2015	203	558	262	265
2016	182	574	249	303
2017	204	608	280	324
2018	205	622	298	338
2019	213	658	300	370
2020	213	663	302	391
2021	221	702	332	426
2022	277	691	441	455
Total	2 660	10 094	2 956	5 292

Tabell A4: Prosentforskjeller, figur 1

	Vitenskapelig ansatt, stat	Vitenskapelig ansatt, privat	Høyt utdannet, privat	Høyt utdannet, offentlig	ABM-ansatt, HU I
2004	24	35	49	17	-17
2005	26	38	52	19	-15
2006	24	38	56	18	-16
2007	25	34	62	20	-13
2008	21	38	56	18	-16
2009	27	44	56	21	-12
2010	26	41	54	12	-17
2011	28	46	59	16	-12
2012	22	41	54	16	-14
2013	27	47	57	20	-11
2014	27	45	53	18	-13
2015	16	46	58	20	-12
2016	17	44	54	21	-10
2017	20	48	53	23	-13
2018	17	45	52	22	-10
2019	18	45	50	21	-11
2020	19	43	49	22	-8
2021	12	43	50	19	-10
2022	19	48	57	23	-8

Tabell A5: Prosentforskjeller, figur 2

	Industrifunksjonær	Industriarbeider	Lavt utdannet, off. sektor	ABM-ansatt, HU I
2004	26	-17	-19	-17
2005	29	-14	-17	-15
2006	30	-14	-18	-16
2007	35	-11	-16	-14
2008	32	-13	-18	-16
2009	35	-15	-17	-12
2010	34	-17	-30	-18
2011	38	-15	-26	-12
2012	37	-15	-26	-14
2013	40	-15	-23	-12
2014	40	-15	-21	-13
2015	45	-2	-11	-12
2016	43	-4	-10	-10
2017	44	-5	-8	-13
2018	47	-2	-8	-10
2019	47	-2	-8	-11
2020	46	-3	-6	-8
2021	48	-1	-7	-10
2022	48	1	-5	-8

Tabell A6: Prosentforskjeller, figur 3

	ABM-ansatt HU I, stat	ABM-ansatt, HU I, ikke-stat	ABM-ansatt, HU II, ikke-stat
2004	-24	-23	-9
2005	-21	-22	-9
2006	-24	-24	-11
2007	-21	-20	-8
2008	-24	-24	-10
2009	-20	-18	-8
2010	-19	-25	-9
2011	-18	-21	-11
2012	-14	-15	-2
2013	-20	-20	-11
2014	-17	-21	-11
2015	-14	-16	-8
2016	-13	-15	-8
2017	-18	-15	-6
2018	-18	-8	-1
2019	-16	-13	-4
2020	-18	-10	-8
2021	-16	-14	-9
2022	-10	-9	-3

Tabell A.7 Yrker i arkiv, bibliotek- og museumssektoren

Kode	Yrke
2531101	ANTIKVAR
2531102	ARKIVAR (MUSEUM, OFF.ARKIV. OL.)
2531103	KONSERVATOR
2531104	MALERIKONSERVATOR
2531106	PAPIRKONSERVATOR
2531107	KOMMUNEARKIVAR
2531108	FØRSTEKONSERVATOR
2531109	FYLKESARKIVAR
2531110	KULTURKONSERVATOR
2531112	MUSEUMSKONSERVATOR
2531113	TEKNISK KONSERVATOR
2531114	TEKSTILKONSERVATOR
2531115	MUSEUMSFORMIDLER
2531116	GALLERIMEDARBEIDER (KUNSTGALLERI)

2531117	GALLERILEDER (KUNSTGALLERI)
2531118	MUSEUMSTEKNIKER
2531119	ARKIVLEDER
2531120	KURATOR (KUNST)
2531122	SAMLINGSFORVALTER (MUSEUM)
2532101	UNIVERSITETSBIBLIOTEKAR
2532102	FØRSTEBIBLIOTEKAR
2543101	ARKEOLOG
2543102	ETNOLOG
2543103	IDEHISTORIKER
2543106	HISTORIKER
2543109	KUNSTHISTORIKER
2543111	FELTASSISTENT (ARKEOLOGI)
2543112	RÅDGIVER (HUMANISTISKE FAG)
2552119	UTSTILLINGSKOORDINATOR (KUNSTNERISK ARBEID, MUSEUM, GALLERI)
2552120	KURATOR (MUSEUM, GALLERI)
3349124	FORMIDLER (UNDERVISNING)
3493101	OVERBIBLIOTEKAR
3493102	BIBLIOTEKAR
3493103	FAGBIBLIOTEKAR (BEDRIFT MV.)
3493104	SKOLEBIBLIOTEKAR
3493105	FØRSTEKONSULENT (BIBLIOTEK)
3493106	AVDELINGSBIBLIOTEKAR
3493107	AVDELINGSLEDER (BIBLIOTEK)
3493108	BARNEBIBLIOTEKAR
3493110	BIBLIOTEKKONSULENT
3493111	BIBLIOTEKLEDER
3493112	DISTRIKTSBIBLIOTEKAR
3493113	FYLKESBIBLIOTEKAR
3493115	KONSULENT (BIBLIOTEK)
4141101	ARKIVMEDARBEIDER
4141102	ARKIVASSISTENT
4141103	BIBLIOTEKMEDARBEIDER
4141107	FULLMEKTIG (BIBLIOTEK)
4141111	BIBLIOTEKFULLMEKTIG
4141112	MEDARBEIDER (ARKIV)
4141113	BIBLIOTEKASSISTENT

Litteratur

Salvenes, K. V. (2023). *Lønns-og karriereutvikling blant høyt utdannede i Norge, 2015–2022* (Rapport 2023:10). Institutt for samfunnsforskning.